

CURRENT STATE AND CHALLENGES OF MARITIME SECURITY OF PORTS OF THE BALTIC-BLACK SEA REGION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-527-3-20>

ORGANISATIONAL AND ECONOMIC ASPECTS OF ENSURING THE EFFICIENCY OF THE SHIP MAINTENANCE SYSTEM IN UKRAINIAN SEAPORTS

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СУДЕН В МОРСЬКИХ ПОРТАХ УКРАЇНИ

Vorona Valentyn Volodymyrovych

*PhD, Head of the Department of
Physical Education and Special
Physical Training and Sports
The Naval Institute of the National
University "Odesa Maritime Academy"
Odesa, Ukraine*

Ворона Валентин Володимирович

*доктор філософії з педагогіки,
начальник кафедри фізичного виховання
та спеціальної фізичної підготовки
і спорту Інститут Військово-Морських
Сил Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна*

Labunets Iryna Yuriiivna

*PhD student, leading engineer of the
Transport Services Market Department
State Organization "Institute Of Market
And Economic&Ecological Researches
of the National Academy of Sciences
of Ukraine"
Odesa, Ukraine*

Лабунець Ірина Юріївна

*аспірантка, провідний інженер відділу
ринку транспортних послуг
Державна установа «Інститут ринку
і економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України»
м. Одеса, Україна*

Labunets Vladyslav Olehovych

*Master's degree student of the
Department of Ship Power Engineering
and Electric Power Systems
The Naval Institute of the National
University "Odesa Maritime Academy"
Odesa, Ukraine*

Лабунець Владислав Олегович

*здобувач II-го освітнього рівня кафедри
корабельної енергетики та
електроенергетичних систем
Інститут Військово-Морських Сил
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна*

Українські морські порти є ключовим стратегічним елементом транспортної інфраструктури, що відіграє важливу роль у забезпеченні економічної безпеки країни. Ефективна система технічного

обслуговування суден в портах є одним із визначальних чинників конкурентоспроможності національної економіки та гарантії безпеки мореплавства в Чорному морі.

Сучасні умови висувають нові вимоги до організації та економічної раціональності цього процесу. З одного боку, глобалізація економіки, збільшення обсягів морських перевезень і посилення екологічних стандартів відкривають нові перспективи для розвитку судноремонтної галузі. З іншого боку, модернізацію та підвищення ефективності системи технічного обслуговування ускладнюють такі фактори, як військові дії та часті обстріли портової інфраструктури портів Великої Одеси та Дунайського регіону, застаріла матеріально-технічна база, недостатнє фінансування, дефіцит кваліфікованих фахівців і нестабільність економічної ситуації в країні.

Відповідно до пункту 1 розділу III «Про затвердження Правил контролю суден з метою забезпечення безпеки мореплавства» [1] під час первісної перевірки державним інспектором здійснюється візуальний огляд судна з метою оцінки його загального стану, зокрема машинного відділення, в присутності капітана корабля та старшого механіка.

На рис. 1 приведена залежність між системою технічного обслуговування та організаційно-економічною діяльністю порту.

Рис. 1. Залежність між системою технічного обслуговування та організаційно-економічною діяльністю порту

Джерело: розроблено Лабунець І.

Як бачимо з рис. 1, система технічного обслуговування має прямий вплив на організаційно-економічне забезпечення роботи порту, таким чином, що за допомогою належного та регулярного проведення технічного обслуговування суден, зменшуються ризики поломки

кораблів (катерів), виконується весь час перевірка обладнання щодо його зношення, що у свою чергу знижує витрати на екстрений ремонт кораблів.

Також, налагоджений та своєчасний огляд технічного стану перешкоджає витратам на непередбачувані запчастини, роботу та послуги, особливо, в ситуації, коли всі доки в порту зайняті, а судно вимагає огляду та ремонту. В такому випадку, капітан наймає судноремонтні підприємства. Для того, щоб представник судноремонтного підприємства потрапив до території морського порту, капітан корабля замовляє для нього, його транспорту, у разі необхідності і для технічного обладнання – дозвіл на перебування на території порту. Кошти від оформлення перепусток йдуть до АМПУ. Тобто такі витрати судна, що зайшло на ремонт, позитивно впливають на економічну складову діяльності порту.

Відповідно до пункту 2.3 та додатку 1 Наказу «Про портові збори», від портових зборів звільняються судна, що заходять вимушено, для зміни екіпажу, для постачання, через карантинні потреби, а також судна, що прямують на/після ремонт/ремонту на/з судноремонтні/судноремонтних підприємства/підприємств (бази/баз) України службові та військові судна; навчальні, навчально-виробничі судна при виконанні ними рейсів за навчальними планами навчальних закладів, на борту яких перебуває не менш як 50 курсантів, навчально-тренажерні судна; наукові, дослідні, швидкісні судна на підводних крилах, що виконують регулярні пасажирські рейси за розкладом у каботажному плаванні (крім прогулянкових і круїзних рейсів) [2].

Якісна технічна справність судна сприяє підвищенню ефективності портових операцій. Технічно справне судно, дозволяє без затримок виконувати вантажно-розвантажувальні операції, мінімізуючи затримки. Звідси виходить, що збільшується пропускну здатність порту, зростає кількість оброблених суден.

Звісно, під час війни, вантажообіг морських портів Великої Одеси зазнав змін (рис. 2). До повномасштабного вторгнення всі тринадцять українських морських портів перероблювали більше 150 млн тонн експортних, імпорتنих, транзитних та каботажних вантажів. Загальна частина доходу від ринку портових послуг сприяла формуванню понад 2% ВВП [3]. Але, блокада морських портів повністю змінила ситуацію. Левову частку вантажообігу прийняли на себе порти Дунайського регіону (рис. 2). Таким чином, можна констатувати, що в умовах нестабільної безпекової ситуації, що склалась в Чорному морі, порти Дунайського регіону лишились єдиним надійним експортним шляхом.

Тим не менш, ефективність портових операцій впливає на економічну стабільність порту шляхом оптимізації операцій, які

сприяють зростанню доходів порту завдяки збільшенню вантажопотоків. Як результат морський порт отримує стабільний фінансовий результат, що зміцнює його позиції на ринку.

Далі, з рис. 1 бачимо, що ефективність портових операцій завдяки високій швидкості та якості виконання портових операцій, зміцнюють репутацію порту та впливають на конкурентоспроможність.

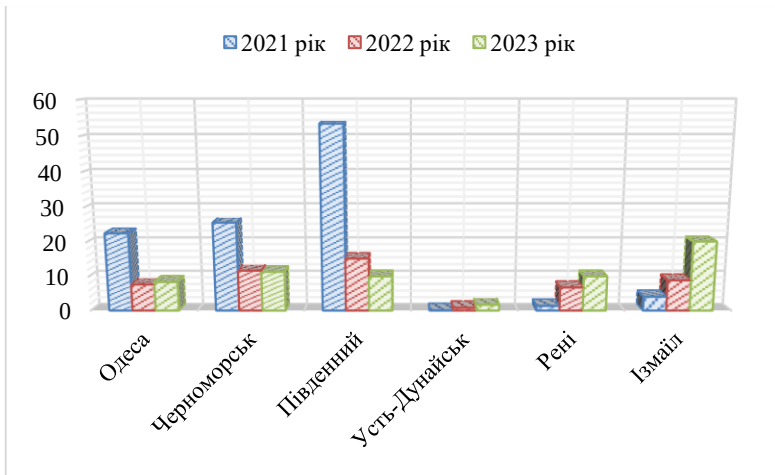

Рис. 2. Вантажообіг морських портів Великої Одеси, млн тонн

Джерело: сформовано Лабунець В. на основі [3]

Також, на конкурентоспроможність порту впливає і екологічна відповідальність, що пов'язана із технічною справністю суден шляхом зменшення викидів шкідливих речовин до атмосфери, витоками пального або нафти. Отже, дотримання екологічних європейських стандартів та норм, призведе до покращення іміджу та сприяють євроінтеграційним процесам.

Важливо зазначити, що технічна справність судна має прямий вплив на безпеку мореплавства. Справне технічне обладнання судна знижує ризик аварій порту та під час виходу корабля у море.

У свою чергу, безпека мореплавства надає можливість для інвестиційної привабливості порту. У часи військових дій, дуже важливо визивати довіру в інвесторів та клієнтів. Щодо економічного погляду, то на інвестиційну привабливість також має прямий вплив – економічна стабільність порту.

Отже, стабільні доходи та висока ефективність роботи порту створюють сприятливі умови для залучення інвестицій.

Немаловажним є той факт, що у забезпеченні ефективності системи технічного обслуговування, ключову роль відіграє людський капітал, тому на думку авторів є доречним та актуальним розглянути їх підготовку у майбутніх дослідженнях.

Отже, підводячи підсумок, можна констатувати, що в доволі складних умовах, під час ворожих обстрілів та при ураженні кораблів, ракетами та шахедями, дуже важливо, ретельно відноситись до питання технічного обслуговування кораблів.

Від належного технічного стану корабля залежить ряд головних факторів, які мають прямий вплив, як на ефективність портової діяльності, так і на безпеку судноплавства, особливо в умовах війни.

А задля підвищення ефективності системи технічного обслуговування суден, необхідно оптимізувати організаційні структури, створивши ідеальний клімат для залучення інвестицій. Що у свою чергу вплине на здатність забезпечити морський порт новітньою технічно-матеріальною базою, що також позитивне вплине на ефективність портової діяльності.

Всі вищевказані заходи матимуть вплив на безпеку портів та мореплавства загалом, а також сприятиме розвитку національної економіки України.

Література:

1. Наказ Міністерства транспорту України «Про затвердження Правил контролю суден з метою забезпечення безпеки мореплавства» від 17.07.2003 №545 [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0353-04#Text>

2. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про портові збори» від 27.05.2013 № 316 [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0930-13#Text>

3. Закріпитися на «великій воді». Як працювала українська портова галузь торік і чого очікувати цього року [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <https://mind.ua/publications/20269132-zakripitisya-na-velikij-vodi-yak-pracuyvala-ukrayinska-portova-galuz-torik-i-chogo-ochikuvati-cogo-r>